

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД (E-GOVERNMENT) І ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ (E-GOVERNANCE): ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Статтю присвячено: аналізу понять «електронний уряд» та «електронне урядування», а також принципам функціонування електронного уряду. Проаналізовано структуру концепції електронного уряду, дано характеристику основним елементам концепції. Електронний уряд є незмінною характеристикою країн, які активно розвиваються. Немалу роль в стрімкому розвитку економік таких країн відіграє оптимізація процесу управління, підвищення його ефективності – результат впровадження практики електронного уряду.

Ключові слова: «електронний уряд», «електронне урядування», «ефективне урядування», «e-government», «e-governance», «government», «governance».

У сучасній літературі немає єдиного підходу до визначення понять *e-government* і *e-governance*. Ці терміни запозичені з англійської мови і походять від кореневих слів *government* і *governance*. Термін *governance* бере свій початок з Середніх віків (12–15 ст.) і походить від слова *governaunce* [1, с. 2]. В. Делла посилається на його вживання у Франції в 13 ст. [2, с. 14] До того часу термін *governance* використовувався як:

- прояв найбільш значущої форми влади над спільнотою;
- синонім форми правління чи Конституції, розглядався як «рамки або прояв сили і влади серед членів громади», відповідно «вільний уряд, монархічна держава або уряд республіки»;
- індивід або група індивідів, які наділені владою або певною її частиною [3, с. 173].

Існує думка, що в соціальних науках термін *governance* з'явився вперше у 1937 р. у статті американського економіста Роналда Коуза «The nature of the firm» [4, с. 10–12]. На його думку, цей термін пов'язаний з менеджментом в комерційній діяльності або діяльності неурядових організацій, погодженням політик, процесів, а також з правом прийняття рішень у сфері своєї компетенції.

Наукові школи почали диференціювати поняття *government* і *governance* в 1970 р. С. Є. Файнер у своїй класичній роботі «Comparative Government» («Порівняльне управління») визначив *governance* як діяльність або процес управління. Шрайнер (1973 р.) визначав *governance* як «довготривалий вплив взаємодії між технологічними, соціальними змінами та адміністративними заходами», а *government* використовував у розумінні повсякденного адміністрування [5, с. 2].

Саме з 70 років ХХ ст. термін *governance* «набув актуальності і нових конотацій, зсунувши парадигму в літературі з публічного управління». Традиційна парадигма ієрархічного управління, заснована на наказах, була замінена управлінням за допомогою мережі партнерів, що знаходяться як усередині, так за межами влади. Мережі відсилають до співпраці незалежних акторів, задіяних у сферу надання послуг. Таке

управління ґрунтується на досягненні результатів за допомогою ринкових інструментів, таких як посередництво та медіація більше, ніж на контролі і підпорядкуванні. Цю нову тенденцію, коли приватний сектор і громадянське суспільство стали партнерами, а також конкурентами влади, Осборн і Геблер описали як «тристороння влада». Цей процес відомий також як «спустошення держави». У цьому контексті *governance* стало «скороченим виразом, якому віддавали перевагу при фіксуванні зміни форми і ролі держави в промислово розвинених країнах» [1, с. 2].

В українській науці, зокрема у сфері державного управління, термін *governance* відомий у перекладі як управління або врядування. Українська мова надає найбільш чіткий переклад терміну *governance*, на ній його можна перекласти як «врядування», що означає «чинити уряд», тобто впорядковувати, організовувати, досягати певних цілей.

На етимологічну різницю понять звертала увагу А. Ф. Колодій. Вона стверджувала, що в основі західної (зокрема, англосовітської) термінології лежать латинські терміни, які є не тільки загальноприйнятими, але і відображають глибоке коріння республіканського демократизму. Тому перехід до їх широкого застосування неминуче змінює сприйняття процесу управління суспільством і ролі в ньому держави і громадянського суспільства. Термін *governance* застосовується до соціуму як до цілого, коли мова йде про його впорядкування, регулювання та спонукання до розвитку в бажаному напрямку в певних заданих параметрах, у той же час його вживають для характеристики управлінської діяльності у її вузькому значенні: управління як адміністрування [2, с. 11].

Водночас, на думку А. Ф. Колодій, організаційне відокремлення гілок влади призвело до того, що урядом *sic government*, у багатьох мовах (але не в американському варіанті англійської) найчастіше називають виконавчу владу (або ще вужче – кабінет міністрів), який найбільш безпосередньо зайнятий правлінням у загальногромадянському масштабі. Уряду підпорядкована більша частина адміністративно-управлінського апарату будь-якої країни, а тому уряд разом з цим апаратом, а також органами місцевого самоврядування, ще іноді називають публічною адміністрацією. При цьому А. Ф. Колодій підкреслює різницю між повноваженнями: коли адміністрування (*administration*) лежить в основному на уряді, то управління (*governance*) залишається справою всіх гілок влади, кожна з яких має свої повноваження і несе свою частку відповідальності за наведення порядку в суспільстві, його благоустрій, оптимальне функціонування і розвиток у бажаному напрямку, а також – відповідно з новими підходами – на інших важливих сегментах суспільства (бізнесі, громадянському суспільстві). *Governance* здійснюється на різних рівнях суспільної системи шляхом визначення напрямку розвитку, прийняття та реалізації загальнозначущих для даного рівня рішень. Якщо звернутися до традиційних підходів, то поняття урядування, управління, тобто *governance*, зазвичай замінювалося поняттям правління. Друге є синонімом першого, з тією різницею, що в ньому присутні моменти владного панування і ієрархії, тоді як перше містить конотацію спрямування, горизонтальної взаємодії і співробітництва [2, с. 11].

Таким чином, поняття **government** можна визначити як уряд, заснований на спрямуванні, горизонтальній взаємодії, співробітництві між бізнесом, громадянами та

представниками, які управляють ним, внаслідок переданого мандата довіри, при цьому громадяни і бізнес беруть безпосередню участь у прийнятті загальнозначущих рішень і житті суспільства в цілому. У той же час процес управління такою державою називається **governance**.

З появою і розвитком інформаційно-комунікативних технологій змінився підхід у сфері державного управління, з'явилися нові концепції та поняття, зокрема *e-government* і *e-governance*. Вони використовуються одночасно як для характеристики процесів державного управління, так і становлення громадянського суспільства.

Родоначальником цих концепцій і понять стали США. Основний їх зміст можна зрозуміти зі Стратегії США, у якій наголошується на тому, що «бачення Президентом нової адміністративної реформи підкреслює необхідність зміни операційної складової уряду у частині власного функціонування і взаємодії з громадянами, яким воно служить. Основою цієї зміни є три принципи:

- уряд повинен сконцентруватися на громадянах, а не на бюрократії ;
- уряд повинен орієнтуватися на результати своєї діяльності;
- уряд повинен базуватися на ринку, активно просуваючи інновації» [6].

Сьогодні *e-government* і *e-governance* стали глобальними явищами: уряди розвинутих країн використовують ці концепції для просування участі громадян у суспільному житті і розширення їх прав і можливостей.

Незважаючи на єдину смислову спрямованість понять, вони, тим не менш, відрізняються за своїм змістом. Так, спільним знаменником для *e-government* і *e-governance* є те, що і *e-government* і *e-governance* передбачають автоматизацію або комп'ютеризацію існуючих паперових процедур, які підкажуть нові стилі керівництва, нові способи обговорення та прийняття стратегічних рішень, нові способи ведення справ, нові способи донесення думок громадян та громад, а також нові способи організації і надання інформації.

Існує багато визначень *e-government*: від використання ІТ для вільного пересування інформації з метою подолання фізичних кордонів традиційного паперу до використання технології для підвищення доступності та поставки державних послуг для громадян, ділових партнерів і співробітників.

Усі визначення *e-government* можна умовно розділити на чотири групи:

- ті, які зосереджені виключно на теоретичному підході та можливих змінах у суспільстві внаслідок упровадження *e-government*;
- ті, що звертають увагу на прикладний характер *e-government* і зосереджені на структурних елементах концепції;
- ті, які розглядають тільки технічні моменти – варіанти будівництва мережі, необхідні апаратні засоби і програмне забезпечення;
- ті, що орієнтовані на комплексне вивчення проблематики та забезпечення максимальної ефективності державного управління.

Так, ОЕСР визначає *e-government* як використання інформативних та комунікативних технологій, зокрема Інтернету, як інструменту для досягнення кращого уряду. При цьому ОЕСР більшою мірою зачіпає питання управління, і меншою мірою – питання технологій: «E-government is more about government than about «e»» – такий своєрідний девіз роботи ОЕСР в області *e-government*. Це означає, що уряди повинні

використовувати механізми і можливості інформаційного суспільства для того, щоб робота органів державного управління максимально відповідала потребам громадян.

Деякі дослідники визначають *e-government* як постійний процес оптимізації надання послуг, постійну участь громадян в управлінні, державне управління при постійній трансформації внутрішніх і зовнішніх процесів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій [7]. Простіше кажучи, *e-government* – це технологічно обумовлена адміністрація, де громадянин може скористатися державними послугами, наприклад, отримати копії земельних документів, подати податкові декларації тощо.

На думку ООН і Світового банку, *e-government* має на меті використання Інтернету для доставки урядової інформації та послуг громадянам та іншим зацікавленим сторонам у країні. *E-government* дозволяє службам уряду стати більш ефективними і доступними громадянам. Воно має на увазі трансформацію внутрішніх і зовнішніх процесів публічної влади на основі використання можливостей Інтернету, інформаційних і телекомунікаційних технологій. Метою цієї трансформації є оптимізація послуг, що надаються, підвищення рівня участі суспільства у питаннях державного управління та вдосконалення організації роботи органів публічної влади [8].

При цьому слід зауважити, що *e-government* є не просто використанням Інтернету в роботі органів влади. Прозорість структур державного управління, яка є метою концепції *e-government*, не досягається лише підключенням до мережі Інтернет або створенням інформаційного web-сайту. Он-лайн доступ є обов'язковим елементом *e-government*, проте не завжди он-лайн уряд буде вважатися *e-government*. Останній вимагає більш глибокої перебудови традиційних форм функціонування, характеризується прозорістю управління, моніторингом, контролем над виконавчою дисципліною, прийнятими рішеннями та ін. Без структурної реформи системи влади, вироблення концептуально нового підходу до організації надання адміністративних послуг, впровадження ІКТ не призведе до підвищення ефективності роботи, а буде виглядати, як спроба навчити старого собаку новим трюкам.

Таким чином, сьогодні *e-government* є значно більш широким поняттям, ніж просто електронне управління державою, що передбачає використання в органах державного управління сучасних технологій. *E-government* у сучасному розумінні охоплює не тільки мережеву інфраструктуру виконавчої влади, але в цілому всю інфраструктуру органів влади. Ймовірно, слід, інтерпретуючи термін *e-government*, вживати терміни «електронна держава», «електронний державний апарат», «держава інформаційного суспільства» або «електронне управління», які будуть відноситись до державної мережевої інформаційної інфраструктури як інформаційно-комунікативної системи, що забезпечує оптимальне з точки зору суспільства функціонування всіх гілок влади і рівнів державної влади і управління [8].

Отже, *e-government* можна визначити як спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних Інтернет-мереж і сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування певних служб в режимі реального часу і робить максимально простим і доступним щоденне спілкування громадянина з офіційними установами. На практиці це означає організацію управління державою і взаємодію з фізичними, юридичними особами шляхом максимального

використання в органах публічної адміністрації сучасних інформаційних технологій. Це передбачає можливість будь-якої особи через інформаційно-комунікаційні засоби звернутись до органів державної влади, органів місцевого самоврядування для отримання необхідної інформації, і головне, адміністративних послуг. Наприклад, не відходячи від комп'ютера, особа може здійснити будь-яку транзакцію з органом влади (зареєструвати юридичну особу, земельну ділянку тощо), витрачаючи менше часу та інших ресурсів, що сприяє, зокрема і економії бюджетних коштів.

У структурі *e-government* можна виокремити три компоненти:

- технічну сторону (інтернет, стільниковий зв'язок, супутниковий зв'язок, географічні інформаційні системи);
- внутрішню урядову інфраструктуру, аналог корпоративної мережі;
- зовнішню інформаційну інфраструктуру, яка взаємодіє з громадянами та юридичними особами.

В основі *e-government* лежить «клієнт-орієнтованість» публічних інститутів, сприйняття громадян як споживачів адміністративних, публічних послуг і прийняття підходів задоволення очікувань споживачів. Орієнтація на споживача є мейнстрімом світової практики електронного уряду. Наближення уряду до громадян і бізнесу – головна мета сучасних цивілізованих держав і новий зміст *e-government*. Прикладом клієнт-орієнтованості можна привести впровадження стратегії «одноразового контакту» (*once only strategy*), або принцип «єдиного вікна». Стратегія передбачає скасування непотрібного адміністративного навантаження, яке з'являється, коли користувачі (бізнес, громадяни) змушені кілька разів подавати до установ публічної влади одну інформацію. Ключовою метою стратегії є створення середовища безперешкодного руху інформації всередині адміністративної системи без участі споживачів. Стратегія «одноразового контакту» передбачає активну роботу в напрямку надання послуг тими підрозділами органів державної влади, які безпосередньо не контактують зі споживачами, при цьому важливо налагодити ефективний обмін інформацією між самими підрозділами держави. В результаті громадянину, який звернувся до державного органу за отриманням послуги, не потрібно надавати довідки, що підтверджують певні факти, таку інформацію державний орган може отримати самостійно з загального масиву інформації, яким володіє держава.

При такому підході *e-government* є частиною більш глобального явища – *e-governance*. Стратегічною метою *e-governance* є підтримка і спрощення управлінського процесу для всіх сторін: уряду, громадян та бізнесу за допомогою ІКТ. В *e-governance* електронні засоби підтримують і стимулюють належне та ефективне управління (*good governance*).

E-governance надає громадськості широкі можливості брати участь у політичному житті суспільства і виражається у взаємодії уряду, громадян та неурядових громадських інститутів на підставі широко використання ІКТ [7].

UNESCO визначив *e-governance* як використання ІКТ публічним сектором з метою поліпшення обміну інформацією і поставки послуг урядом, надихання громадян брати участь у прийнятті рішень, а також зробити роботу уряду прозорою, ефективною і підзвітною. На їх думку, *e-governance* передбачає нові стилі лідерства, нові шляхи обговорення та визначення політики та інвестування, нові шляхи отримання

освіти, нові шляхи слухання думки громадян і нові шляхи організації отримання та постачання інформації і послуг.

Концепція *e-governance* є більш широкою, ніж *e-government*, так як вона сприяє зміні ставлення громадян до уряду і навпаки. *E-governance* породжує нову концепцію громадянства, в обох напрямках: потреб і обов'язків громадян. Її мета – втягнути, дати право і наділити новими повноваженнями громадян [8].

Концепція *e-governance* побудована на п'яти китах (компонентах):

- уряд – громадянин – Government to citizen (G2C) ;
- споживач – громадянин – Consumer to government (C2G) ;
- уряд – уряд – Government to government (G2G) ;
- уряд – бізнес – Government to business (G2B) ;
- уряд – суспільні організації – Government to nongovernmental organization (G2N) .

Компонент G2C спрямований на підключення громадян до роботи уряду шляхом врахування думки громадян, підтримки демократії, також шляхом поліпшення державних послуг.

Компонент C2G орієнтується на сфери, в яких громадяни взаємодіють з урядом: вибори, перепис, оподаткування та ін. Одним з основних C2G елементом є електронна демократія (*e-democracy*). Електронна демократія є спробою змінити роль громадян у визначенні життя суспільства у напрямку від їх пасивної ролі до активної. В електронній демократії уряд представляє громадян і повідомляє їм, закликає їх голосувати, консультує їх і залучає їх до управління. Крім цього, електронна демократія передбачає організацію електронної дискусії (*e-discussion* або *e-consultation*), що сприяє подальшому зміцненню електронної демократії. Концепція електронної дискусії полягає в спілкуванні за допомогою Інтернету, у якому беруть участь не тільки громадяни, але й політичні лідери, при цьому громадяни висловлюють свою думку про різні сторони політики, в тому числі про програми політичних партій. Другим елементом електронної демократії є *e-engagment* – залучення громадськості у політику і роботу уряду з використанням Інтернету. Третім елементом є *e-controllership* – можливість управляти грошовими ресурсами, продуктивністю, діяльністю та послугами організації в електронному режимі [9].

Компонент G2G або *електронне адміністрування* включає у себе поліпшення процесів державного управління за рахунок скорочення витрат, управління продуктивністю, встановлення стратегічних зв'язків в уряді, а також підготовка ґрунту для розширення прав і можливостей. Воно включає в себе мережеві державні установи таким чином, щоб вони взаємодіяли між собою. Його основними напрямками є: електронний секретаріат (*e- secretariat*), електронна поліція (*e-police*), електронний суд (*e-court*) і державні глобальні мережі (*StateWideNetworks*).

Компонент G2B в основному орієнтований на оподаткування (*e-taxes*) і передбачає отримання різноманітних послуг, що орієнтовані на бізнес, у тому числі подачу декларацій, оплату податків, отримання дозвільних документів, ліцензій. Підґрунтям реалізації G2B є стандарти для електронних транзакцій, безпечний механізм оплати та інфраструктури відкритих ключів.

Компонент G2N передбачає побудову електронного інформаційного суспільства (*e-society*). Метою електронного суспільства є взаємодія за межами уряду, яка розви-

ває громади, державне партнерство і громадянське суспільство. Компонент передбачає появу різних асоціацій або груп за інтересами, які забезпечать підвищення життєвого рівня суспільства. Основами для досягнення G2N є відкритий доступ до урядової інформації для всіх учасників обміну інформацією.

Впровадження електронного уряду здійснюється на базі певних принципів:

- **прозорості і підзвітності.** Робота держави є публічною, кожен громадянин має право отримати потрібну йому інформацію про роботу державних органів, суспільство здійснює жорсткий контроль за діяльністю влади, влада регулярно надає громадськості звіти та іншу необхідну інформацію;
- **орієнтації на громадян, або клієнт-орієнтованість.** Громадяни – є тими, хто формує владу держави, а не тільки споживачами його послуг, визначає політику і напрям розвитку суспільства;
- **зручності і простоти використання.** Всі електронні програми мають на меті полегшити громадянам користування системою, збільшивши швидкість обслуговування запитів і скоротивши термін очікування;
- **бізнес-трансформації.** Все програмне забезпечення, архітектура і інфраструктура, а також політика електронної держави спрямовані на те, щоб додати державній системі ефективності бізнес-моделі з її перевагами;
- **ефективності.** Ефективність роботи електронної держави повинна проявлятися в її здатності швидко і з найменшими витратами обслужити найбільшу кількість громадян, забезпечуючи при цьому найвищу якість послуг;
- **безпеки.** Електронні додатки повинні повністю відповідати загальній архітектурі систем безпеки, ідентифікації електронних платежів, а також загальному дизайну користувацького інтерфейсу системи;
- **масштабності рішень.** Електронні додатки повинні забезпечувати взаємодію між різними структурами і органами, що складають систему, і повну взаємну сумісність;
- **звітності.** Додатки повинні збільшувати точність даних, можливість їх архівування, а також аудиту транзакцій;
- **максимальної готовності до дії.** Державні органи повинні виявляти готовність приєднатися до системи і адаптувати відповідно до неї свою роботу. Враховуючи, що це пов'язано з певними ризиками, ці органи повинні керуватися розумними прикладами і здоровим глуздом, а також бути впевненими в успіху і корисності проекту.

Наріжним документом реформування відносин влади і громадян є Проект принципів інформаційних стратегій уряду: зближення уряду з громадянами та бізнесом, підготовлений ОЕСР у жовтні 2013 р. [10]. За своєю суттю він є дорожньою картою, що описує, як за допомогою цифрових можливостей посилити значення громадськості та знизити ризики, пов'язані з якістю надання державних послуг, ефективністю державного сектору, соціальної інтеграцією та участю громадян у житті суспільства, суспільною довірою, і багаторівневого і багатоакторного управління.

ОЕСР розділила всі принципи на три групи:

- залучення суспільства і відкритість уряду;
- комплексні підходи до розподілу соціальної цінності;

- отримання прибутку і бажаного ефекту від інвестування в ІКТ.

Перша група принципів передбачає перетворення ІКТ в основний елемент стратегії розвитку прозорості, відкритості та участі широких мас населення в управлінських процесах. ІКТ використовуються для широкого включення громадськості в процес участі суспільства у формуванні державної політики у всіх сферах життя, а також в процес створення і розподілу суспільних благ, залучення в сферу прийняття рішень і управління суспільством нових недержавних суб'єктів (індивідуальних і колективних), створення інформаційної культури в суспільстві, зміцнення суспільної довіри до рівня безпеки і захисту громадян від втручання в особисте життя, визначення «золотої середини» між невтручанням в особисте життя і вимогами громадської безпеки, задоволення потреби адміністрації повною та актуальною інформацією на умовах подачі громадянами неточних/неповних даних, перегляд існуючих режимів забезпечення права на невтручання в приватне життя і громадської безпеки і порівняння їх з існуючою міжнародною практикою.

До цих принципів належать:

- використання ІКТ для досягнення високого ступеня відкритості, прозорості та широкої участі суспільства;
- заохочення включення і участі різних груп акторів;
- створення умов росту довіри до електронних адміністративних послуг.

Друга група принципів передбачає прийняття і розвиток спільної урядової стратегії для комплексного застосування ІКТ, формулювання єдиного підходу до майбутньої моделі застосування ІКТ в управлінні державою. У формуванні стратегії повинні взяти участь представники від неурядових організацій, що представляють всіх членів суспільства. Курс на впровадження електронного уряду має бути підтриманий представниками політичної еліти держави. Впровадження електронного уряду має здійснюватися в чіткому, визначеному урядом спільно з товариством, порядку. Необхідно створити чіткий і злагоджений механізм впровадження проекту на всіх рівнях публічної влади, а також створити організаційні передумови для і багатофункціонального використання ІКТ в управлінні. Необхідно забезпечити ефективний механізм «стимувань і противаг», щоб зміцнити можливості здійснення контролю за владою, а також посилити міжнародне співробітництво для більш ефективного транскордонного служіння громадянам і бізнесу. Транскордонне співробітництво передбачає створення певного єдиного простору, у якому споживачі зможуть отримувати адміністративні послуги, незважаючи на міждержавні кордони. Крім цього, стратегія передбачає аналіз успішних кроків впровадження, а також аналіз провальних заходів, вивчення та аналіз досвіду, роботу над помилками.

До них відносяться принципи:

- формування технологічної стратегії, яка охоплює всю систему публічної влади;
- політична підтримка ;
- створення ефективної організаційної та урядової моделі.

Третя група принципів спрямована на отримання ефекту від інвестування в електронну державу. Це повинно забезпечуватися шляхом чіткого обґрунтування впровадження ІКТ за допомогою добре продуманих і спланованих дій, а також створення

умов для формування цінності впровадження ІКТ. Має постійно відбуватися пошук нових можливостей залучення неурядового сектору в проекти впровадження ІКТ та мобілізації їх потенціалу. Прийняття стратегічних рішень щодо впровадження ІКТ повинно здійснюватися на підставі аналізу вартості та потенційної цінності ІКТ – рішень. Система державної закупівлі технологічних послуг має гарантувати надходження в розпорядження уряду тільки найбільш якісних і ефективних ІКТ продуктів. Правове середовище, що регулює впровадження ІКТ, повинно постійно аналізуватися і переглядатися, виходячи з вимог часу.

До цих принципів відносять:

- обґрунтованість ІКТ-проектів для підтримки на етапі їх відкриття і впровадження;
- посилення інституційних можливостей для управління і контролю під час впровадження;
- сфокусованість на стратегічних рішеннях при використанні ІКТ;
- перегляд і оновлення правової бази відповідно до зміни умов.

Зазначені принципи не можуть розглядатись окремо. Вони повинні лежати в основі регулювання сфер, які мають безпосереднє відношення до електронного уряду (держави):

- етичні правила поведінки;
- безпека інформаційних систем і нетворкінгу;
- публічна інформація та її використання;
- публічне звинувачення;
- захист інформаційних структур;
- захист персональних даних;
- діти он-лайн;
- Інтернет-політика;
- державно-приватне партнерство;
- послуги мобільного роумінгу.

Для кожної з цих сфер ОЕСР розробило свій інструмент у вигляді відповідних посібників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Khan A. A. The Relevance of Good Governance Concept: Revisiting Goals, Agenda and Strategies [Електронний ресурс] / Akbar Ali Khan. – Режим доступу: <http://mppgnsuintlconf.org/docs/2.%20Akbar%20Ali%20Khan.pdf>.
2. Колодій А. Ф. Поняття и концепции демократического управления как направления политических и управленческих исследований [Електронний ресурс] / А. Ф. Колодій. – Режим доступу: http://political-studies.com/wp-content/uploads/2010/01/2009_LRIDU-conf_Plenarne1.pdf.
3. Goga G. L. Good Governance in the EU [Електронний ресурс] / Gina Livioara Goga // Acta Universitatis Danubius. Juridica. – 2009. – Vol. 5. – № 1. – Режим доступу: <http://journals.univ-danubius.ro/index.php/juridica/article/view/205/194>.
4. Kohler-Koch B. Interdependent European Governance [Текст] / Beate Kohler-Koch // Linking EU an National Governance / ed. by Beate Kohler-Koch. – Oxford : OUP, 2003. – P. 10–12.

5. Вышлов-Пылева И. И. Механизмы внедрения концепции надлежащего управления на местном уровне [Электронный ресурс] : работа ... магистра гос. упр. / И. И. Вышлов-Пылева ; Нац. акад. гос. упр. при Президенте Украины. – Харьков : Регион. ин-т гос. упр. – Режим доступа: <http://prozora.frdl.szczecin.pl/mod/resource/view.php?id=163>.
6. Implementing the President's Agenda for E-Government. E-Government Strategy. Simplified Delivery of Services to Citizens [Текст]. – Washington : Office of Management and Budget, 2002. – February 27.
7. The European e-Government Action Plan 2011–2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0743:FIN:EN:PDF>.
8. Електронне урядування в Україні – ефективна влада для мешканців [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://msdp.undp.org.ua/data/publications/postranichno.pdf>.
9. E-governance and e-transparency – international tendencies and Georgia [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://idfi.ge/public/migrated/uploadedFiles/files/Chapter%20I%20eng.pdf>.
10. Draft OECD Principles on Digital Government Strategies: Bringing Governments Closer to Citizens and Businesses/GOV/PGC/EGOV(2013)1 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/44ae30ce-bca0-4f4d-87db-4ad733d9c2e1/BILAG%20%20-%20GOV-PGC-EGOV\(2013\)1_draft%20OECD%20Principles%20on%20Digital%20Government%20S\[Текст\]trategi.pdf](http://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/44ae30ce-bca0-4f4d-87db-4ad733d9c2e1/BILAG%20%20-%20GOV-PGC-EGOV(2013)1_draft%20OECD%20Principles%20on%20Digital%20Government%20S[Текст]trategi.pdf).

И. Е Погребняк

ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО (E-GOVERNMENT) И ЭЛЕКТРОННОЕ УПРАВЛЕНИЕ (E-GOVERNANCE): ПОНЯТИЕ И ПРИНЦИПЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ

Статья посвящена: анализу понятий «электронное правительство» и «электронное управление», а также принципам функционирования электронного правительства. Проанализирована структура концепции электронного правительства, дана характеристика основным элементам концепции. Электронное правительство является неизменной характеристикой стран, которые активно развиваются. Немалую роль в стремительном развитии экономик таких стран играет оптимизация процесса управления, повышения его эффективности – результат внедрения практики электронного правительства.

Ключевые слова: «электронное правительство», «электронное управление», «эффективное управление», «e-government», «e-governance», «government», «governance».

I. Pogrebnyak

ELECTRONIC GOVERNMENT (E-GOVERNMENT AND E-GOVERNANCE (E-GOVERNANCE): CONCEPT AND PRINCIPLES OF OPERATION

The author of the article analyses the notion of the term e-government and e-governance. In particular, the historical Genesis of its development, determined that the term governance originates from the Middle ages (12–15 centuries) and comes from the word governance.

In particular, the author shows that with the advent of information and communication technology has changed the approach in the field of public administration, new concepts and definitions, in particular, e-government and e-governance.

Key words: e-government, e-governance, the components of e-government, the principles of e-governance.